

УДК 378.018.43:61

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В СІМЕЙНІЙ МЕДИЦИНІ»

З. В. Кузик, Н. І. Прунчак, Т. І. Бойчук

*Чернівецький медичний коледж
Буковинський державний медичний університет*

Оцінено ефективність застосування інтерактивних методів навчання на підставі вивчення динамічних показників успішності студентів 4 курсу спеціальності «Сестринська справа» за результатами практично-орієнтованого іспиту та медичного ліцензійного іспиту «Крок М. Сестринська справа». Показано, що впровадження даної новітньої моделі організації навчального процесу з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» дозволило вдвічі підвищити рівень знань студентів при підготовці до практично-орієнтованого державного іспиту та ліцензійного іспиту «Крок М. Сестринська справа».

APPLICATION OF INTERACTIVE METHODS OF EDUCATION IN THE STUDY OF DISCIPLINE "NURSING IN FAMILY MEDICINE"

Z. V. Kuzyk, N. I. Prunchak, T. I. Boichuk

*Chernivtsi Medical College
Bukovynian State Medical University*

The efficiency of the use of interactive teaching methods based on the study of dynamic indicators of 4-year student on specialty "Nursing" as a result of practically-oriented exam and medical licensing examination "Krok M. Nursing". It is shown that the introduction of the latest model of the educational process of discipline "Nursing in Family Medicine" allowed twofold increase students' knowledge in preparation for the practically-oriented state exam and license examination "Krok M. Nursing".

Вступ. Сьогодення медичної допомоги в усьому світі базується на відомій доктрині ВООЗ «XXI століття – століття сімейної медицини» – давно стала надбанням високорозвинених країн. Водночас слід зауважити, що однією з основних вимог, на якій акцентує увагу Всесвітня організація охорони здоров'я – це фізична доступність медичної допомоги населенню. Відповідно до засад «Європейської політики з досягнення здоров'я на XXI століття», на рівні первинної медико-санітарної допомоги державою повинна бути забезпечена безперервність медичної опіки. Всім цим вимогам відповідає концепція надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини, яка для будь-якого пацієнта та членів його сім'ї є фізично дос-

тупною, безперервною та невідкладною. Про це свідчить досвід цивілізованих країн світу [2, 3].

Сьогодні охороні здоров'я потрібна не просто медсестра, а добре освічений професіонал, який може творчо і грамотно підійти до своєї професійної діяльності. Наразі підготовка досвідченої медичної сестри загальної практики вимагає застосування нових інтерактивних технологій навчання, які побудовані на основі спілкування та взаємодії, що реалізуються і в технологіях, і в методах, і в організаційних формах [1].

Основна частина. Метою роботи було оцінити ефективність підготовки медсестер шляхом застосування інтерактивних методів навчання на підставі аналізу результатів проміжного та заключного тестового контролю знань та практич-

© З. В. Кузик, Н. І. Прунчак, Т. І. Бойчук, 2013

них вмінь студентів з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині».

На базі Чернівецького медичного коледжу проводили порівняльну оцінку ефективності підготовки 55 студентів 4 курсу спеціальності «Сестринська справа» за результатами проміжних тестових контрольних робіт, екзаменаційної сесії (показників успішності студентів за результатами диференційного заліку, державного практично-орієнтованого іспиту). I групу склали – 27 студентів, в II групу увійшли – 28 студентів. I група навчалася з використанням інноваційних технологій, II – за традиційною системою навчання. Дисципліну «Медсестринство в сімейній медицині» студенти вивчали упродовж року, що включало 24 год лекційних занять та 56 год – практичних занять.

Застосування інтерактивних технологій сприяє тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів, де студент і викладач – рівноправні суб'єкти навчання. Організація активних форм навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання методу case-study – методу конкретних ситуацій, застосування рольових ігор, загальне вирішення проблем. Головною ідеєю використання інтерактивних методів є активізація пізнавальної діяльності студентів, актуалізація опорних знань, індивідуалізація навчального процесу, надання можливості самостійного осмислення студентами значення отриманих знань для використання їх на практиці. Тому і виникає необхідність використовувати ефективні методи навчання зі студентами під час проведення різних видів занять і позааудиторних заходів.

Статистичну обробку одержаних результатів проводили на персональному комп'ютері з використанням пакета прикладних програм «Statistica 5.0». З позицій клінічної епідеміології визначали відносний ризик (ВР) та відношення шансів (ВШ).

Дослідження результатів оцінювання вихідного рівня знань студентів I групи встановило, що середній показник вірних відповідей із субтесту «Медсестринство в сімейній медицині», зокрема розділів, що стосуються медсестринського обстеження, медсестринського діагнозу, планування медсестринських втручань, реалізація плану медсестринських втручань за результатами тестових завдань формату «Крок–М» дорівнював $(41,5 \pm 4,1) \%$, в II групі – $(58,1 \pm 2,0) \%$ ($p < 0,05$). Це свідчило, можливо, про неготовність студентів

4 курсу зі спеціальності «Сестринська справа» до вирішення ситуаційних клінічних завдань формату «Крок–М», ймовірно, через відсутність сформованого клінічного мислення.

Загальна оцінка практичних знань та вмінь під час первинного контролю в I групі склала: $(3,4 \pm 0,08)$ бала, в II групі – $(3,5 \pm 0,07)$ бала ($p > 0,05$), що свідчить про відсутність суттєвої різниці практичних вмінь медичних сестер з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» та наявність відповідної потреби щодо інтеграції нових знань і вмінь.

У процесі вивчення дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» відмічено, що результати проміжного контролю практичних знань та вмінь виявилися майже вдвічі вищими початкового контролю знань. Так, якісна успішність студентів I групи на початку вивчення дисципліни становила $(37,9 \pm 7,1) \%$ в II групі – $(47,9 \pm 7,1) \%$ ($p > 0,05$) відповідно. Водночас застосування інтерактивних методів навчання в I групі поряд із традиційною системою серед студентів II групи продемонструвало вірогідну різницю щодо якості знань студентів наприкінці вивчення дисципліни. Так, якісна успішність студентів I та II групи щодо визначення їх практичних знань та вмінь становила, відповідно, $(68,4 \pm 3,1) \%$ ($p < 0,05$) та $(62,4 \pm 3,1) \%$ ($p > 0,05$).

Використання інтерактивного навчання у студентів I групи, на відміну від інших систем навчання, дозволяє значно збільшити відсоток засвоєння інформації, навчання орієнтоване, на відміну від традиційного, не тільки на засвоєння знань, але й на розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання. Головним джерелом мотивації є інтерес самого учня, в результаті чого навчальній діяльності притаманний високий рівень активності.

Слід відзначити, що результати застосування інтерактивних технологій навчання дозволило підвищити рівень практичних знань та вмінь, що, відповідно, сприятиме підвищенню якості сімейної медичної допомоги, та віддзеркалювалось у показниках успішності знань студентів під час складання диференційного заліку з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» якісний показник в I групі – $(71,4 \pm 1,6) \%$, середній бал – $3,8 \pm 0,04$, в II групі – $60,4 \pm 1,6 \%$ ($p < 0,05$) та $3,6 \pm 0,04$ ($p < 0,05$) бала відповідно.

Проведення заключного тестування студентів 4 курсу наприкінці вивчення дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» показало наявність вірогідно вищого результату вірних відповідей

серед студентів I групи ($76,9 \pm 1,8\%$) порівняно із даними вихідного рівня знань цих студентів ($(41,5 \pm 4,1)\%$, $p < 0,05$). Проте відповідні показники в II групі суттєво не відрізнялися та дорівнювали: $(68,9 \pm 2,1)\%$ та $(58,1 \pm 2,0)\%$ ($p > 0,05$) вірних відповідей. Відносний ризик перевищити результат 65 % вірних відповідей під час заключного тестування у студентів спеціальності «Сестринська справа», які навчалися за допомогою інтерактивних технологій, порівняно з відповідними результатами студентів, що навчалися за традиційною системою навчання, становив 1,5 [95 % ДІ: 0,9–2,5] при співвідношенні шансів – 3,7 [95 % ДІ: 1,4–6,9].

Так, насамкінець встановлено, що результати диференційного заліку студентів I групи на відміну від представників II групи з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» знаходились у прямому сильному кореляційному зв'язку із показниками заключного етапу контролю знань та вмінь медсестер: загальною підсумковою оцінкою на державному іспиті ($r=0,8$, $p < 0,05$) та результатами тестового ліцензійного іспиту «Крок М. Сестринська справа» ($r=0,6$, $p < 0,05$). Таким чином, ефективність застосування інтерактивної системи

навчання доведена як за результатами оцінки практично-орієнтованого іспиту, так і за показниками тестового ліцензійного іспиту «Крок М. Сестринська справа».

Висновки. 1. Ефективність інтерактивної системи навчання щодо підготовки студентів з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» підтверджувалась за наявності прямого сильного кореляційного зв'язку показників якості знань з диференційного заліку з дисципліни та показниками заключного етапу контролю знань та вмінь медсестер: загальною підсумковою оцінкою на державному іспиті ($r=0,8$, $p < 0,05$) та результатами тестового ліцензійного іспиту «Крок М. Сестринська справа» ($r=0,6$, $p < 0,05$).

2. Співвідношення шансів перевищити результат 65 % вірних відповідей під час заключного тестування з дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» у студентів спеціальності «Сестринська справа», які навчалися з використання інтерактивних технологій навчання, порівняно з відповідними результатами студентів, що навчалися за традиційною системою навчання становило 3,7 [95 % ДІ: 1,4–6,9].

ЛІТЕРАТУРА

1. Впровадження сучасних освітніх технологій в навчальний процес вищих медичних закладів України / В. О. Бенюк, О. А. Диндар, Т. Р. Никонюк, О. А. Щербань // Медична Освіта. – 2012. – № 3. – С. 20–23.

2. Лисенко Г. І. Сімейна медицина в Україні: сучасні досягнення та перспективи розвитку / Г. І. Лисенко,

В. І. Ткаченко, О. В. Маяцька // Сімейна медицина. – 2012. – № 1. – С. 6–8.

3. Лисенко Г. І. Нормативно-правові аспекти впровадження інформаційних технологій в систему первинної медико-санітарної допомоги (огляд літератури) / Г. І. Лисенко // Сімейна медицина. – 2012. – № 2. – С. 25–28.